

Stinas

artiklar 3

INNEHÅLL

3-22	Hockey
23-25	Hårt godis
26-29	Lego
30	IR och UV
31	Röd panda och jättepanda
32-33	Gips och kalk
34-35	Kurbits

HOCKEY

TEXT: Stina Palm

KÄLLA: svenskafans.com, swehockey.se, Wikipedia, rbihf.be, hockeysverige.se, Wikipedia

Hockeyns ursprung

Det är en tvist om exakt var ishockeyn har sitt ursprung. Liknande idrotter har man hittat i Storbritannien och Nederländerna redan på 1500-talet. Det mest troliga är att ishockeyn är en mix av flera äldre men bortglömda idrotter.

Kanada har fått titeln som ishockeyns födelseland då första riktiga matchen där två namngivna lag spelades på en begränsad is (rink), alla namn på spelarna registrerades samt att man spelade med en platt träbit (puck) på Victoria Skating Rink i Montreal, 1875. De första reglerna för sporten skrevs av studenter vid ett universitetet i Montreal 1877.

Efter det spred sig ishockeyn snabbt över hela Kanada och står sig som nationalsporten än idag.

Hockeyn till Europa

Den första matchen som spelades i Europa var på prinsens Skating Club i Knightsbridge, England 1902.

4 mars 1905 spelades den första internationella matchen mellan Belgien och Frankrike. Belgien vann med 3-0.

15 maj 1908 grundades Internationella Hockeyförbundet (IIHF) i Paris,

Frankrike. Representanter från Belgien, Frankrike, Storbritannien och Schweiz skrev under de första dokumenten.

Första hockey-EM spelades 10-12 januari 1910 i Lex Avants nära Montreux i Schweiz. De 4 officiella deltagarna var Storbritannien, Tyskland, Belgien och Schweiz. Storbritannien är först med att ta en internationell titel i hockey.

Hockeyn till Sverige

Ishockeyn kom något senare till Sverige än övriga Europa.

Första gången Sverige deltog i internationella tävlingar var OS 1920. Då bestod det svenska landslaget av mesta dels bandyspelare som ville prova på något nytt. Sverige slutade 4:a.

Den första matchen i Sverige spelades mellan IFK Uppsala och tyska Berliner Schlittschuh-Club (skridsko-klubb) 1921. Uppsala vann med 4-1.

Till en början var det Svenska Fotbollsförbundet som anordnade hockey. Men 17 november 1922 skapades det som vi idag kallar för Svenska Hockeyförbundet.

Ishockeyn var koncentrerad i Stockholm fram till 1940-talet. 1957 tog första laget utanför Stockholm guldet, Gävle Godtemplare Idrottsklubb (GGIK, även kallad Godis).

SM i ishockey började spelas 1922, endast 2 år efter att sporten introducerats i Sverige av den amerikanske

filmdirektören Raoul Le Mat (pokalen kallas Le Matpokalen). Innan den moderna Elitserien kom till 1975/1976 bestod den högsta serien av:

1922/1923-1926/1927: Klass I
1927/1928-1934/1935: Elitserien
1935/1936-1943/1944: en enkelserie med 8 lag, Svenska serien.

1944/1945-1954/1955: 2 grupper, "Division I Norra" och "Division I Södra" med vardera 6 lag.

1955/1956-1973/1974: 2 grupper, Division I Norra och Division I Södra med vardera 8 lag.

1974/1975: en Division I-serie med 16 lag

Slutspel före Elitserien

1922-1944: Det fristående Svenska Mästerskapet består av rena utslags-tävlingar med kvartsfinaler, semifinaler och final mellan de anmälda lagen.

1945-1951: Ettorna i Division I Norra och Division I Södra möts. Det fristående SM:et har kvartsfinaler, semifinaler och final.

1953-1955: Segrarna i Division I Norra och division I Södra möts i bäst av 2 matcher.

Före säsongen 1955/56 fick inga lag från norr om Gästrikland spela i högsta serien.

1956-1961: En SM-serie med 1:an och 2:an i Division I Norra och Division I Södra.

1962-1965: En SM-serie med de 4 främsta i Division I Norra och Division I Södra.

Under 50- och 60-talen började Sverige få ishallar. Kanske hade bestämmelsen före 1955 med väder att göra.

1966-1967: Ett slutspel med kvartsfinaler, semifinaler, match om tredje pris och final i bäst av 3 matcher mellan de 4 främsta lagen i Division I Norra och Division I Södra.

1968-1974: En SM-serie med de 4 främsta i Division I Norra och Division I Södra.

1975: Ett playoff med de 4 främsta i den allsvenska serien.

Den 23 maj 1973 gav Svenska ishockeyförbundet förbundsstyrelsen i uppdrag att tillsätta en kommitté som skulle utreda införandet av ett nytt seriesystem.

Säsongen 1973/1974

Leksands IF blev svenska mästare i överlägsen stil. SM-titeln säkrades redan med 4 omgångar kvar att spela och serien ansågs vara för ojämn.

Förespråkare talade om att locka mer publik, motståndarna påpekade att fler långresor skulle ge mer ekonomiska problem.

Då säsongen var över lovade ordförande Arne Grunander att förändring var på gång.

Ärenden gick ut på remiss bland klubbarna i Division I och bara Modo AIK var emot. I april 1974 beslöt Svenska Ishockeyförbundet på ett extrainsatt årsmöte att säsongen 1974/1975 skulle bli en övergångs-

säsong, inför Elitserien som startade säsongen 1975/1976. Beslutet att införa Elitserien påskyndades av att amerikanen Bruce Norris, ägare av NHL-klubben Detroit Red Wings, ville införa en professionell Europaliga från säsongen 1973/1974.

Helge Berglund, ordförande för Svenska ishockeyförbundet 1948-1973, lyckades dock stoppa Bruce Norris lag från att invadera Sveriges kommunala ishallar.

Elitserien, 1975/76-1976/77

Den 5 oktober 1975 spelades Elitseriens första matcher. Under de första 2 säsongerna bestod serien av 10 lag som spelade 36 omgångar. Lag 9 och 10 åkte ner i Division I. De första 4 lagen spelade SM-slutspel med semifinaler, match om 3:e pris och final. Slutspelsomgångarna avgjordes i bäst av 3 matcher. Brynäs IF dominerade och vann båda Elitseriens första SM-guld.

1977/78-1986/87

Systemet med 10 lag som spelade 36 omgångar kom att leva kvar till mitten av 80-talet. Från och med säsongen 1977/78 åkte bara det lag som kom sist i serien ner i Division I, det näst sista laget gick istället till Kvalserien. De första 4 lagen spelade SM-slutspel med semifinaler och final, fortfarande i bäst av 3 matcher.

1986/87

Blev speciell eftersom man beslutat att utöka Elitserien till 12 lag följande säsong. Inget lag flyttades ner automatiskt och bara det lag som kom sist gick till Kvalserien.

1987/88-1995/96

Från och med 1987/88 bestod Elitserien av 12 lag som spelade 22 omgångar. Lag 11 och 12 åkte ner i Allsvenskan. Resterande 10 lag fortsatte i Elitserien och mötte varandra hemma och borta ytterligare en gång. Efter sammanlagt 40 omgångar gick de 8 första lagen till SM-slutspel. Lag 9 och 10 hade då spelat färdigt.

I SM-slutspelet spelades kvartsfinaler, semifinaler och final i bäst av 5 matcher.

1996/97-2005/06

50 omgångar, förutom 1997/98 då det bara spelades 46. Derbygrupper med 4 lag i varje infördes. Lagen i samma grupp möttes 6 gånger, de övriga 4 gånger.

Innan storarenorna

Brynäs Gavlerinken
MoDo Kempehallen
Luleå Delfinen
Västerås Rocklunda
Hv71 Rosenlundshallen
Frölunda Scandinavium (enda av de här som finns kvar)

2006/07–2012/13

Derbygrupperna togs bort från och med säsongen 2006/2007, istället spelades 55 omgångar, d.v.s. varje lag möttes 5 gånger.

6 lag fick spela 28 hemmamatcher och 27 bortamatcher, övriga tvärtom. Säsongen efter bytte man så att antal hemma- och bortamatcher blev lika över 2 säsonger.

Svenska HockeyLigan, SHL

Inför säsongen 2013/2014 bytte ligan namn till "SHL", "Svenska Hockey-ligan" eller "Swedish Hockey League". Dock blånekade ligan till att det var för att efterlikna NHL...

Antal klubbar 14

Nedflyttning till Allsvenskan

Nivå i seriepyramiden 1

Mästare 2022: Färjestads BK

2013/14 – 2019/20

Till säsongen 2013/14 ändrades slutspelsformatet. 1:an-6:an går direkt till kvartsfinal, 7:an-10:an får spela åttondelsfinal om de 2 sista kvartsfinalplatserna. Slutspelets vinnare blir svenska mästare och får ta emot Le Mat-pokalen som är den officiella SM-bucklan.

Från säsongen 2015/2016

utökades serien från 12 till 14 lag. De spelar 52 omgångar och sedan ett slutspel med 10 lag.

För att utöka antalet lag flyttades 4 lag istället för 2 upp från 2015 års kvalserie.

Fr.o.m. 2015/16 ersattes Kvalserien med ett direkt kval mellan lagen på plats 13 och 14 i SHL och 1 och 2 från Allsvenskan. Kvalen avgörs i bäst av 7 matcher.

2019 hade SHL ett publiksnitt på 5 828 åskådare per match, 5:a i världen efter NHL, NLA (Schweiz), KHL (Ryssland) och DEL (Tyskland).

Sedan säsongen 2020/21

Lag 13 och 14 spelar bäst av 7 matcher om SHL-platsen, lag 13 har hemmafördel. 1 lag åker alltså ut direkt och ersätts med ett lag från

Allsvenskan som har samma format som SHL, dvs. en grundserie och ett slutspel där vinnaren direkt går upp i SHL.

Lagen i SHL 2022/2023

Lag	Ort	Arena	Publik
Malmö	Malmö	Malmö Arena	12 600
Frölunda	Göteborg	Scandinavium	12 044
Färjestad	Karlstad	Löfbergs Arena	8 647
Linköping	Linköping	SAAB Arena	8 500
Brynäs	Gävle	Gavlerinken	7 909
Leksand	Leksand	Tegera Arena	7 650
HV71	Jönköping (Huskvarna)	Huskvarna Garden	7 000
Rögle	Ängelholm	Catena Arena	6 550
Luleå	Luleå	Coop Norrbotten Arena	6 150
Timrå IK	Timrå	NHC Arena	6 000
Skellefteå	Skellefteå	Skellefteå Kraft Arena	5 801
Växjö	Växjö	Vida Arena	5 750
Örebro	Örebro	Behrn Arena	5 100
Oskarshamn	Oskarshamn	Be-Ge Hockey Center	3 275

Poängsystem

Oavgjort efter full tid – sudden death (plötslig död) med endast 3 spelare i vardera laget under högst 5 minuter.

Fortfarande oavgjort – straffar. Lagen får då turas om att lägga tre straffar och det lag som gör flest mål på dessa vinner.

Vid lika slår lagen var sin straff tills ett avgörande kommer. Poäng enligt följande:

Vinst, ordinarie tid: 3 poäng

Vinst, förlängning/straffar: 2 poäng

Förlust förlängning/straffar: 1 poäng

Förlust, ordinarie tid: 0 poäng

SM-slutspel

Vinnarna av grundserien får förutom äran en segerbonus på 1 miljon kronor plus fördelen att spela alla avgörande slutspelsmatcher hemma. Till SM-slutspelet är de 6 första lagen direktkvalificerade. Fr. o. m. 2015/16 spelar lag 7-10 åttondelsfinaler i bäst av 3 matcher om slutspelsplatser.

Säsongen är slut för lag 11- 12 i grundserien och åttondelsfinalernas förlorare.

Fr.o.m. säsongen 2021/2022 möts lag 13 och 14 i bäst av 7 matcher. Lag 13 har hemmaplansfördel.

Vinnarna spelar kvar i SHL, förlorarna åker ner i Allsvenskan.

Kvartsfinaler, semifinaler och final spelades tidigare i bäst av 5 matcher.

Fr.o.m. 2002/2003 spelas alla slutspelsomgångar i bäst av 7 matcher.

Sedan 2010/2011 börjar bäst placerade lag i tabellen på hemmaplan och man spelar varannan match hemma och borta.

Tidigare fick seriesegraren välja kvartfinalmotståndare bland lag 5-8. Sedan fick 2:an och 3:an i tur och ordning välja bland resten. 4:an fick överblivet lag.

Play In till slutspelet var en nyheter i SHL 2013/2014 där lag 7 mötte lag 10 medan lag 8 mötte lag 9 i bäst av 3 matcher. Vinnarna gick till slutspel.

Fr.o.m. säsongen 2014/2015 spelar man hemma-borta-hemma och det högre rankade laget inleder hemma. Sedan 2013/2014 möter 1:an den sämsta vinnaren från Play In, 2:an möter den andra vinnaren från Play In, 3:an möter 6:an och 4:an möter 5:an.

I semifinalerna spelar från och med 2005/2006 högst placerade lag mot lägst placerade lag. Näst högst placerade lag spelar mot näst lägst placerade lag.

Lag och resultat

Från starten spelades Elitserien med 10 lag varav 4 gick vidare till SM-slutspel och de 2 sämst placerade åkte direkt ner i Division I.

Fr.o.m. 1977/1978 åkte bara det sista laget ner, det näst sista fick spela kvalserie.

Till säsongen 1987/1988 utökades Elitserien till 12 lag. De 2 lag som placerade sig sist i halvtid fick spela resten av säsongen i Allsvenskan och kvala sig tillbaka. Av de lag som spelade kvar gick 8 lag vidare till SM-slutspel. Fr.o.m. 1996/1997 spelade alla 12 lagen säsongen ut i Elitserien. De 2 som kom sist fick spela kvalserie.

2000-talet

Säsongen 2013/2014 bytte Elitserien namn till Svenska Hockeyligan samtidigt som åttondelsfinaler infördes i SM-slutspelet där lag 7-10 spelade om två platser i kvartsfinalen. Serien utökades från 12 till 14 lag till säsongen 2015/2016.

SM-slutspelet och kvalserien ställdes in 2020 in p.g.a. Coronapandemin.

Svenska mästare

IK Göta vann det första svenska mästerskapet i ishockey 1922. SM har avgjorts drygt 80 gånger. Inställt 1939, 1949, 1952 och 2020. SM-pokalen – Le Matpokalen – svensk ishockeys största utmärkelse, har delats ut sedan 1926.

Flest SM-guld har Djurgårdens IF med 16.

Lasse Björn (Djurgården) och Tord Lundström (Brynäs) har SM-guldrekord, 9.

1939: SM inställt p.g.a. sträng vinter, 1949: Inställt p.g.a. VM i Sverige.
1951/1952 inställt p.g.a. OS. 2019/2020: Slutspelet inställt p.g.a. Coronapandemin.

1922-1924 – IK Göta (Sthlm), 1925 – Södertälje, 1926 – Djurgårdens IF, 1927-1930 – IK Göta, 1931 – Södertälje, 1932-1933 – Hammarby, 1934-1935 – AIK, 1936-1937 – Hammarby, 1938 – AIK, 1940 – IK Göta, 1941 – Södertälje, 1942-1943 – Hammarby, 1944 – Södertälje, 1945 – Hammarby, 1946-1947 – AIK, 1948 – IK Göta, 1950 – Djurgården, 1951 – Hammarby, 1953 – Södertälje, 1954-1955 – Djurgården, 1956 – Södertälje,

1957 – Gävle GIK, 1958-1963 – Djurgården, 1964 – Brynäs (först att vinna alla slutspelsmatcher), 1965 – Västra Frölunda,

1966-1968 – Brynäs, 1969 – Leksand, 1970-1972 – Brynäs, 1973-1975 – Leksand, 1967-1977 – Brynäs,

Elitserien (Es)

1978 – Skellefteå, 1979 – Modo AIK, 1980 – Brynäs IF, 1981 – Färjestad BK, 1982 – AIK, 1983 – Djurgården, 1984 – AIK, 1985 – Södertälje, 1986 – Färjestad, 1987 – Björklöven, 1988 – Färjestad, 1989-1991 – Djurgården, 1992 – Malmö IF, 1993 – Brynäs, 1994 – Malmö, 1995 – HV71, 1996 – Luleå, 1997-1998 – Färjestad, 1999 – Brynäs, 2000-2001 – Djurgården, 2002 – Färjestad, 2003 – Västra Frölunda, 2004 – HV71, 2005 – Frölunda, 2006 – Färjestad, 2007 – MoDo Hockey, 2008 – HV71, 2009 – Färjestad, 2010 – HV71, 2011 – Färjestad, 2012 – Brynäs, 2013 – Skellefteå

SHL

2014 – Skellefteå, 2015 – Växjö, 2016 – Frölunda, 2017 – HV71, 2018 – Växjö, 2019 – Frölunda, 2021 – Växjö, 2022 – Färjestad

ANTAL SM-GULD

Lag	Totalt 1922-	Es 1976-2013	SHL 2013-
Djurgården	16	6	0
Brynäs	13	6	0
Färjestad	10	9	1

IK Göta	9	0	
Hammarby	8	0	
AIK	7	2	0
Södertälje	7	1	0
HV71	5	4	1
Frölunda	5	2	2
Leksand	4	0	0
Skellefteå	3	2	1
Växjö	3	0	3
Malmö	2	2	0
MoDo	2	2	0
Björklöven	1	1	0
Luleå	1	1	0
GGIK	1	0	0

DIF och BIF vann sina 10 respektive 7 första guld i rena SM. Så FBK har flest guld i Es/ SHL. BIF och FBK har spelat alla Elitserie-/SHL-säsonger, men BIF har kvalat minst 2 gånger, 2005 och 2021.

Stanley Cup

Klassiska Stanley Cup avgjordes för första gången 1892, under ett annat namn. Initiativtagaren, den brittiske guvernören Lord Stanley of Preston skänkte en pokal och 1895 fick turneringen hans namn.

Sedan 1926 har det varit NHL:s mästartrofé.

Stanley Cup är den äldsta trofén att tävla om för professionella idrottare i Nordamerika. Det är också den enda trofé i stora sportsammanhang som inte återskapas varje år.

Det vinnande laget har trofén i ett år och varje person får 24 timmar med den, en tradition som startade 1995.

Det finns 2 267 namn ingraverade i den. När bottenplattan blir full, tas den äldsta bort och sparas i hockeyns Hall of Fame och en tom läggs till längst ner.

För att få sitt namn ingraverat måste en spelare ha spelat minst 41 matcher för det vinnande laget under en ordinarie säsong eller spelat i minst en Stanley cupfinalmatch.

Det första lag att gravera in sina namn inuti skålen var Montreal Wanderers 1906-07.

Vancouver Millionaires 1914–15 graverade också in 9 namn inuti skålen.

Den nuvarande trofén är gjord av silver och nickellegering och är 89,5 cm lång och väger 15,6 kilo.

National Hockey League (Nationella Hockeyligan) NHL

Klassiska Stanley Cup avgjordes för första gången 1892, under ett annat namn. Initiativtagaren, den brittiske guvernören Lord Stanley of Preston skänkte en pokal och 1895 fick turneringen hans namn.

NHL grundades 1917 i Montréal, Québec, Kanada. Med 4 kanadensiska lag; Canadiens de Montréal/Montreal Canadiens, Montreal Wanderers, Ottawa Senators och Quebec Bulldogs.

Boston Bruins som bildades 1924 var den första klubben från USA i NHL. Chicago Blackhawks bildades 1926 och missade de första tre omgångarna. Detroit Red Wings anslöt till NHL 1926, då som Detroit Cougars. 1930 blev de Detroit Falcons.

1932 antog de sitt nuvarande namn. New York Rangers gick med i NHL 1927.

Med fyra lag behövde man inte dela in ligan i grupper. 1926 blev det aktuellt med en American Division och Canadian Division. Men New York Americans fick spela med i Canadian Division.

Även då spelade lag från de olika grupperna mot varandra.

1939 blev det återigen endast en grupp i ligan, då flera lag anslöt sig.

The Original Six (1942–1967)

Boston Bruins, Chicago Blackhawks, Detroit Red Wings, New York Rangers, Montréal Canadiens och Toronto Maple Leafs.

Det var oförändrat i 27 år, så även slutspelet. Det bästa laget efter grundserien spelade mot det 3:e bästa laget och 2:an spelade mot 4:an.

De båda segrarna gjorde sedan upp om Stanley Cup.

1967–1999

Sedan 1993 är ligan uppdelad i Western och Eastern Conference. Fram till 1998 fanns de gamla divisionsindelningarna Central, Western och Pacific i Western samt Atlantic, Northeast och Southeast i Eastern kvar. När Nashville Predators kom till säsongen 1998–1999 som det 27:e laget, utökades antalet divisioner från 4 (Atlantic och Northeast i Eastern samt Central och Pacific i Western) till 6 när Southeast Division i Eastern Conference och Northwest

Division i Western Conference kom till. När Minnesota Wild och Columbus Blue Jackets anslöt sig säsongen 2000–2001 blev det 5 lag per division.

**Western Conference
Atlantic division**

(Detroit, Nashville,
Chicago,
St. Louis,
Columbus)

Western division
(Vancouver, Colorado,
Minnesota,
Calgary, Edmonton)

Southeast division
(Dallas, Phoenix, Anaheim,
Los Angeles, San Jose)

**Eastern Conference
Central division**

(Philadelphia, Pittsburgh,
NY Rangers, NY Islanders,
New Jersey)

Northeast division
(Boston, Montreal,
Buffalo, Toronto, Ottawa)

Pacific division
(Tampa Bay, Washington,
Atlanta, Carolina*, Florida)

Från säsongen 2013/2014

**Western Conference
Pacific Division**

(Anaheim, Calgary,
Edmonton, Los Angeles,
Phoenix, San Jose,
Toronto, Vancouver)

Central Division
(Chicago, Colorado, Dallas,
Minnesota, Nashville, St. Louis,
Ottawa, Winnipeg)

**Eastern Conference
Atlantic Division**
(Carolina, Columbus,
Philadelphia,
NY Islanders, NY Rangers,
Tampa Bay,
New Jersey, Washington)

Metropolitan Division
(Boston, Buffalo, Detroit,
Florida, Montreal,
Pittsburgh)

2021/2022

**Western Conference
Central Division**
(Arizona, Chicago, Colorado,
Dallas, Minnesota, Nashville, Florida,
St. Louis, Winnipeg)

Pacific Division
(Anaheim, Calgary, Edmonton,
Los Angeles, San Jose, Seattle,
Vancouver, Vegas)

**Eastern Conference
Atlantic Division**
(Boston, Buffalo, Detroit,
Montreal, Ottawa,
Tampa Bay, Toronto)

Metropolitan Division
(Carolina, Columbus,
New Jersey, Washington,
NY Islanders, NY Rangers,
Philadelphia, Pittsburgh)

Européer

Nordamerikansk hockey trodde att europeiska NHL-spelare saknade tuffheten för att spela i ligan, trots snabbhet och skridskoskicklighet.

1970 hade NHL 2 europeiska spelare varav 1 svensk, Juha Widing i New York Rangers och LA Kings. 1972/1973 var den enda europén i ligan Thommie Bergman i Detroit. 1 januari 1980, var det nästan 50. 1990 hade det dubblats till cirka 100.

År 2000 hade NHL över 500 européer.

2010 hade över 1 300 européer spelat i NHL. 2018/2019 hade ligan knappt 100 svenskar, nytt rekord för ett europeiskt land. Idag har NHL spelare från 5 kontinenter. 278 européer av 999, cirka 27.8%. Den första europeiska målvakten i ligan var svenske Pelle Lindbergh (född 1959, död 1985), i Philadelphia Flyers.

Eftersom USA och Kanada byggdes upp av européer har även många nordamerikaner europeiska efternamn.

Lagfärger

NEW YORK RANGERS:

Blå RGB: (0,56,168) CMYK: (100,88,0,0)

Röd RGB: (206,17,38) CMYK: (2,100,85,6)

Vit RGB: (255,255,255) CMYK: (0,0,0,0)

VANCOUVER CANUCKS:

Blå RGB: (0, 32, 91) CMYK: (100, 85, 5, 36)

Grön RGB: (10, 134, 61) CMYK: (96, 2, 100, 12)

Dark blue RGB: (4, 28, 44) CMYK: (100, 73, 28, 86)

Grey RGB: (153, 153, 154) CMYK: (0, 0, 0, 47)

White RGB: (255, 255, 255) CMYK: (0, 0, 0, 0)

DETROIT RED WINGS:

Red RGB: (206,17,38) CMYK: (2,100,85,6)

White RGB: (255,255,255) CMYK: (0,0,0,0)

MIGHTY DUCKS OF ANAHEIM:

Orange RGB: (252, 76, 2) CMYK: (0, 69, 100, 0)

Metallic gold RGB: (185, 151, 91) CMYK: (9, 29, 66, 24)

Silver RGB: (193, 198, 200) CMYK: (10, 4, 4, 14)

Black RGB: (0, 0, 0) CMYK: (0, 0, 0, 100)

CHICAGO BLACKHAWKS:

Red RGB: (207,10,44) CMYK: (2,100,85,6)
Orange RGB: (255,103,27) CMYK: (0,74,98,0)
Green RGB: (0,131,62) CMYK: (96,02,100,12)
Yellow RGB: (255,209,0) CMYK: (0,9,100,0)
Tan RGB: (209,138,0) CMYK: (17,49,100,2)
Blue RGB: (0,25,112) CMYK: (100,96,24,21)

NEW YORK ISLANDERS:

Blue RGB: (0,83,155) CMYK: (99,75,8,1)
Orange RGB: (244, 125, 48) CMYK: (0,63, 93, 0)

PHILADELPHIA FLYERS:

Orange RGB: (247, 73, 2) CMYK: (0, 73, 87, 0)
Svart RGB: (0, 0, 0) CMYK: (75, 68, 67, 90)
Vit RGB: (255, 255, 255) CMYK: (0, 0, 0, 0)

CALGARY FLAMES:

Röd RGB: (210, 0, 28) CMYK: (11, 100, 100, 3)
Gul RGB: (250, 175, 25) CMYK: (1, 35, 99, 0)
Vit RGB: (255, 255, 255) CMYK: (0, 0, 0, 0)

TORONTO MAPLE LEAFS:

Blå RGB: (0, 32, 91) CMYK: (100, 93, 33, 32)
Vit RGB: (255, 255, 255) CMYK: (0, 0, 0, 0)

NASHVILLE PREDATORS:

Blå RGB: (0, 32, 91) CMYK: (100, 85, 5, 36)
Grön RGB: (10, 134, 61) CMYK: (96, 2, 100, 12)
Mörkblå RGB: (4, 28, 44) CMYK: (100, 73, 28, 86)
Grå RGB: (153, 153, 154) CMYK: (0, 0, 0, 47)

EDMONTON OILERS:

Blå RGB: (4, 30, 66) CMYK: (100, 90, 13, 68)
Orange RGB: (252, 76, 0) CMYK: (0, 73, 98, 0)

NEW JERSEY DEVILS:

Röd RGB: (206, 17, 38) CMYK: (2, 100, 85, 6)
Svart RGB: (0, 0, 0) CMYK: (75, 68, 67, 90)
Vit RGB: (255, 255, 255) CMYK: (0, 0, 0, 0)

WASHINGTON CAPITALS:

Marinblå RGB: (4, 30, 66) CMYK: (100 90 13 68)
Röd RGB: (200 16 46) CMYK: (2 100 85 6)
Vit RGB: (255,255,255) CMYK: (0,0,0,0)

DALLAS STARS:

Segegrön RGB: (0, 104, 71) CMYK: (93, 13, 85, 44)

Silver RGB: (143, 143, 140) CMYK: (21, 11, 9, 23)

Svart RGB: (17, 17, 17) CMYK: (0, 0, 0, 100)

PITTSBURGH PENGUINS:

Svart RGB: (0,0,0) CMYK: (75,68,67,90)

Guld RGB: (207,196,147) CMYK: (6,8,35,12)

Gul RGB: (252,181,20) CMYK: (0,31,98,0)

Vit RGB: (255,255,255) CMYK: (0,0,0,0)

BOSTON BRUINS:

Guld RGB: (252, 181, 20) CMYK: (0, 31, 98, 0)

Svart RGB: (17, 17, 17) CMYK: (0, 0, 0, 100)

OTTAWA SENATORS:

Svart RGB: (0, 0, 0) CMYK: (60, 40, 40, 100)

Röd RGB: (218, 26, 50) CMYK: (8, 100, 88, 1)

Guld RGB: (183, 146, 87) CMYK: (28, 40, 75, 4)

Vit RGB: (255, 255, 255) CMYK: (0, 0, 0, 0)

SAN JOSE SHARKS:

Teal RGB: (0, 109, 117) CMYK: (100, 9, 29, 47)

Orange RGB: (234, 114, 0) CMYK: (0, 66, 100, 0)

Svart RGB: (0, 0, 0) CMYK: (75, 68, 67, 90)

Vit RGB: (255, 255, 255) CMYK: (0, 0, 0, 0)

TAMPA BAY LIGHTNING:

Blå RGB: (0, 40, 104) CMYK: (100, 85, 5, 36)

White RGB: (255, 255, 255) CMYK: (0, 0, 0, 0)

FLORIDA PANTHERS:

Flottan RGB: (4,30,66) CMYK: (100,90,13,68)

Röd RGB: (200,16,46) CMYK: (2,100,85,6)

Tan RGB: (185,151,91) CMYK: (9,29,66,24)

MONTREAL CANADIENS:

Röd RGB: (175, 30, 45) CMYK: (0, 85, 72, 35)

Blå RGB: (25, 33, 104) CMYK: (100, 69, 0, 62)

ST. LOUIS BLUES:

Blå RGB: (0, 47, 135) CMYK: (100, 75, 2, 18)

Gul RGB: (252, 181, 20) CMYK: (0, 31, 98, 0)

Flottblå RGB: (4, 30, 66) CMYK: (100, 90, 13, 68)

Vit RGB: (255, 255, 255) CMYK: (0, 0, 0, 0)

COLORADO AVALANCHES:

Burgundy RGB: (111, 38, 61) CMYK: (20, 97, 40, 58)

Blå RGB: (35, 97, 146) CMYK: (96, 54, 5, 27)

Silver RGB: (162, 170, 173) CMYK: (21, 11, 9, 23)

Svart RGB: (0, 0, 0) CMYK: (0, 0, 0, 100)

LOS ANGELES KINGS:

Svart RGB: (17,17,17) CMYK: (0,0,0,100)

Silver RGB: (162,170,173) CMYK: (21,11,9,23)

Vit RGB: (255,255,255) CMYK: (0,0,0,0)

ATLANTA THRASHERS:

Atlantamidnattsblå RGB: (4,30,66) CMYK: (100,88,42,51)

Thrasher isblå RGB: (92,136,218) CMYK: (64,43,0,0)

Georgiabrons RGB: (134,38,51) CMYK: (31,94,73,31)

Capitol koppar RGB: (184,97,37) CMYK: (22,70,100,9)

Persikoträdsguld RGB: (255,163,0) CMYK: (0,42,100,0)

QUEBEC NORDIQUES:

Röd RGB: (218, 41, 28) CMYK: (0, 95, 100, 0)

Blå RGB: (0, 94, 184) CMYK: (99, 50, 0, 0)

ARIZONA COYOTES:

Tegelstensröd RGB: (140,38,51) CMYK: (29,94,75,28)

Ökensand RGB: (226,214,181) CMYK: (11,12,31,0)

Svart RGB: (17,17,17) CMYK: (73,67,66,83)

MINNESOTA WILD:

Iron range red RGB: (175, 35, 36) CMYK: (0, 85, 72, 35)

Skogsgrön RGB: (2, 73, 48) CMYK: (93, 24, 85, 68)

Guld RGB: (237, 170, 0) CMYK: (0, 30, 100, 0)

Minnesotavete RGB: (226, 214, 181) CMYK: (11, 12, 31, 0)

COLUMBUS BLUE JACKETS:

Föreningsblå RGB: (0,38,84) CMYK: (100,90,13,68)

Målröd RGB: (206,17,38) CMYK:
(2,100,85,6)

Capital silver RGB: (164,169,173)
CMYK: (21,11,9,23)

CAROLINA HURRICANES:

Röd RGB: (206, 17, 38) CMYK:
(12, 100, 98, 3)

Vit RGB: (255, 255, 255) CMYK:
(0, 0, 0, 0)

Grå RGB: (164, 169, 173) CMYK:
(37, 28, 27, 0)

Svart RGB: (0, 0, 0) CMYK: (60, 40,
40, 100)

BUFFALO SABRES:

Kunglig blå RGB: (0, 48, 135)
CMYK: (100, 91, 17, 6)

Guld RGB: (255, 184, 28) CMYK:
(0, 31, 98, 0)

Vit RGB: (255, 255, 255) CMYK:
(0, 0, 0, 0)

HARTFORD WHALERS:

Blå RGB: (0,32,91), CMYK:
(100,85,5,36)

Grön RGB: (4,106,56) CMYK:
(100,20,90,30)

Grå RGB: (162,170,173) CMYK:
(38,27,27,0)

WINNIPEG JETS:

Navy RGB: (4,30,66) CMYK:
(100,90,13,68)

Blå RGB: (0,76,151) CMYK:
(100,53,2,16)

Röd RGB: (172,22,44) CMYK:
(0,85,72,35)

Maroon RGB: (123,48,62) CMYK:
(19,90,50,55)

Mörkgrå RGB: (85,86,90) CMYK:

(44,34,22,77)

Silver RGB: (142,144,144) CMYK:
(21,11,9,23)

Vit RGB: (255,255,255) CMYK:
(0,0,0,0)

Farmarligor

En farmarliga (engelska: farm league) är en liga med klubbar som samarbetar med klubbar på en högre nivå (moderklubbar) genom att ta hand om spelare som inte platsar i moderklubben och ge dem kontinuerlig matchträning. Genom avtalet mellan klubbarna blir det lätt att flytta spelare fram och tillbaka utan att hindras av de restriktioner som i vanliga fall gäller för spelarbyten och spelarköp. För att förhindra missbruk finns i allmänhet en regel om att en klubb inte får spela i samma serie som dess farmarlag. Farmarlag är mycket vanliga i Nordamerika, där t. ex. flera av ishockeyklubbarna som spelar i AHL fungerar som farmarlag till moderklubbarna i NHL. Fenomenet finns även i Europa, dock oftast som reservlag, andralag eller B- och C-lag vanligare.

Det finns oftast ingen koppling mellan farmarlaget och moderklubben på så sätt att de har liknande namn eller är baserade på samma ort. Det finns undantag, t. ex. är Pawtucket Red Sox farmarlag till Boston Red Sox, och Detroit Falcons har varit farmarlag till Detroit Red Wings. Ofta finns farmarlaget på en mindre ort och moderklubben på en större,

men ”farmlag” har ursprungligen ingenting med landsbygd eller bondgård (engelska: farm) att göra. I sammanhanget syftar farm snarare på ”odling” eller ”plantskola”.

American Hockey League (Amerikanska Hockeyligan, AHL) är en nordamerikansk ishockeyliga. Alla lagen är farmlag till något lag i NHL. Ligan innehåller 31 lag, de flesta från östra Kanada och nordöstra USA. AHL är den främsta farmlagan till NHL, framför allt efter att IHL upplöstes 2001.

International Hockey League (Internationella Hockeyligan, IHL) var en mindre professionell hockeyliga i USA och Kanada 1945-2001. IHL var NHLs alternativa farmarsystem till AHL. 6 av de (ekonomiskt) överlevande 7 lagen gick med i AHL 2001.

Som alltid kan siffror skilja i olika källor.

* Carolina är baserat i North Carolinas huvudstad Raleigh.

Delstaten Carolina delades 1712, 105 år innan NHL bildades.

NHL med svenska ögon

NHL (National Hockey League, Nationella Hockeyligan. Franska: Ligue nationale de hockey, LNH) är Nordamerikas högsta liga och kvalitetsmässigt världens högst rankade.

Sverige är ett av 20 länder som har spelare i ligan, det förutom USA och Kanada som har flest.

Med minst en svensk spelare sedan 1964 är det en del som kommit och gått.

Skillnader

Det är stora skillnader mellan vissa regler i SHL (Svenska Hockeyligan) och NHL, men största skillnaden är nivån på hockeyn.

Europeiska rinkar är större än nordamerikanska. Det uppmärksammas när NHL-lag möter europeiska lag. Men främst är det bredden.

Nordamerikanska rinkar är knappt 26 meter breda, europeiska är 30. Europeiska är knappt en meter kortare – 60 mot 60,9. Den blå offsidelinjen gör delen från mittlinjen cirka 1,2 meter kortare i NHL.

Utrymmet bakom mål är 1,2 meter bredare i NHL. De tycker man får mer flyt i spelet. I Sverige ville man ha mindre spel bakom målen, därför minskades utrymmet inför säsongen 2012/2013.

Det är förstås lite tråkigt för Sverige – framför allt SHL – att spelare sticker till NHL tidigt, det sänker kvaliteten på ligorna här hemma.

Svenska spelare

Den förste svensken i NHL var Gustav ”Gus” Ossian Forslund, född 25 april 1906 i Sandvik utanför Holmsund i Västerbotten. Men familjen utvandrade till Kanada den 3

april 1907, han var kanadensisk medborgare när han spelade säsongen 1932/1933 – 48 matcher – i Ottawa Senators.

27 januari 1965 – efter nästan 60 års NHL-hockey med bara nordamerikaner – kom den förste svensken boende i Sverige, Ulf Sterner dit. Han spelade 4 matcher för New York Rangers.

1970 hade NHL 1 svensk spelare, Juha Widing i New York Rangers och LA Kings. Men backen Börje Salming hjälpte till att bevisa att Europa hade talang och han är starkt bidragande till att europeisk talang är ingrodd i NHL idag. Salming spelade 17 säsonger i NHL varav 16 med Toronto Maple Leafs. * Salming avled 24 november 2022 i sviterna av ALS, 61 år gammal.

Svenska spelare i NHL den 3 februari 2021: 91 (9,5%).

23 juli 2022: 392

Los Angeles Kings har 2022 flest svenska spelare, 7.

Antal svenskar per klubb genom tiderna (spelarna är medräknade i alla klubbar de spelat i)

New York Rangers: 38,
Vancouver Canucks: 29,
Detroit Red Wings: 27,
Mighty Ducks of Anaheim*: 26,
Chicago Blackhawks: 25,
New York Islanders: 24,
Philadelphia Flyers: 23,
Calgary Flames: 22,
Toronto Maple Leafs: 21,
Nashville Predators: 21,
Edmonton Oilers: 20,
New Jersey Devils: 19,
Washington Capitals: 18,
Dallas Stars: 18,
Pittsburgh Penguins: 18,
Boston Bruins: 16,
Ottawa Senators: 16,
San José Sharks: 15,
Tampa Bay Lightning: 15,
Florida Panthers: 13
Montreal Canadiens: 13
St. Louis Blues: 12
Colorado Avalanches: 12
Los Angeles Kings: 11
Atlanta Thrashers: 11
Quebec Nordics: 11
Både Mats Sundin och Peter Forsberg spelade i klubben. Forsberg var med i flytten till Colorado.

Arizona Coyotes: 10
Minnesota Wild: 10
Columbus Blue Jackets: 10
Carolina Hurricanes**: 8
Buffalo Sabres: 7
Hartford Whalers: 6
Winnipeg Jets: 3

2000/2001) Colorado
Ulf Samuelsson (1990/1991,
1991/1992) Pittsburgh
Willy Lindström (1983/1984,
1984/1985) Edmonton
Tomas Jonsson (1981/1982,
1982/1983) Islanders

1 gång

Gabriel Landeskog (2021/2022),
Carl Gunnarsson (2018/2019),
Alexander Steen (2018/2019), Nick-
las Bäckström (2017/2018),
Christian Djoos (2017/2018), Joa-
kim Nordström (2014/2015),
David Rundblad (2014/2015), Vik-
tor Stålberg (2012/2013),
Johan Franzén (2007/2008), Niklas
Kronwall (2007/2008),
Andreas Lilja (2007/2008), Mikael
Samuelsson (2007/2008),
Henrik Zetterberg (2007/2008),
Samuel Pahlsson (2006/2007),
Niclas Wallin (2005/2006), Fredrik
Modin (2003/2004),
Fredrik Olausson (2001/2002), An-
ders Eriksson (1997/1998),
Tomas Sandström (1996/1997),
Kjell Samuelsson(1991/1992),
Håkan Loob (1988/1989), Kent
Nilsson (1986/1987), Kjell Dahlin
(1985/1986)
Mats Näslund (1985/1986), Mats
Hallin (1982/1983)

Lagkapten (C)

Förmedla regeldiskussioner mellan
domare, tränare och lag.

Från säsongen 1979/1980 har 16 C
varit och är svenskar.

Arizona Coyotes

Oliver Ekman Larsson 2018–2021

Colorado Avalanche

Gabriel Landeskog 2012– . Yngsta
lagkaptenen i NHL:s historia.

Detroit Red Wings

Nicklas Lidström 2006–2012, Hen-
rik Zetterberg 2013–2018

Los Angeles Kings

Mattias Norström 2001–2007

Minnesota Wild

Kim Johnsson december 2008. En i
månaden det året.

New York Islanders

Kenny Jönsson 1999–2000

Ottawa Senators

Daniel Alfredsson 1999–2013
NHL-rekord.
Erik Karlsson 2014–2018

Philadelphia Flyers

Peter Forsberg 2006–2007

Tampa Bay Lightning

Mikael Renberg 1997–1998

Toronto Maple Leafs

Mats Sundin 1997–2008. Näst
längst i NHL:s historia.

Vancouver Canucks

Markus Näslund 2000–2008.
Tangerat lagrekord.
Henrik Sedin 2010–2018

Winnipeg Jets

Lars-Erik Sjöberg 1979–1980. Förste icke-nordamerikan.

Thomas Steen 1989–1991

Assisterande lagkapten (A)

Från säsongen 1973/1974 har NHL haft 49 svenska A.

Detroit: Nicklas Lidström, Niklas Kronwall, Johan Franzén, Henrik Zetterberg, Tomas Holmström

Vancouver: Markus Näslund, Mattias Öhlund, Daniel Sedin, Henrik Sedin

Nashville: Filip Forsberg, Mattias Ekholm, Patric Kjellberg, Patric Hörnqvist

Tampa Bay: Victor Hedman, Fredrik Modin, Mattias Öhlund, Anton Strålman

Dallas: John Klingberg, Loui Eriksson
New York Rangers: Mika Zibanejad, Markus Näslund

Toronto: Börje Salming, Mats Sundin

Florida: Patric Hörnqvist

Washington: Nicklas Bäckström, Calle Johansson

New Jersey: Patrik Sundström

San Jose: Erik Karlsson

Atlanta: Niclas Hävelid, Tobias Enström, Johnny O'doya

Arizona: Oliver Ekman Larsson, Niklas Hjalmarsson

Minnesota: Joel Eriksson Ek, Kim Johnsson

Columbus: Fredrik Modin

Buffalo: Henrik Tallinder

Calgary: Mikael Backlund, Tommy Albelin

Ottawa: Daniel Alfredsson

Islanders: Kenny Jönsson

Anaheim: Jakob Silfverberg

Winnipeg: Tobias Enström

Montreal: Mats Näslund

Pittsburgh: Ulf Samuelsson

St. Louis: Alexander Steen

Los Angeles: Juha Widing

Carolina: Victor Rask

Edmonton: Adam Larsson

Svenska målvakter i NHL

Totalt har nu 35 svenska målvakter spelat och spelat i NHL. Den första var Pelle Lindbergh (född 1959, död 1985), i Philadelphia Flyers 1981-84, 84-86.

Upphissad tröja

Börje Salming, 21, Toronto. 4 oktober 2006 (numret inte pensionerat)
Peter Forsberg, 21, Colorado, 8 oktober 2011

Mats Sundin, 13, Toronto.
12 februari 2012

Nicklas Lidström, 5, Detroit.
7 mars 2014

Daniel Alfredsson, 11, Ottawa.
29 december 2016

Thomas Steen, 25, Winnipeg.
11 februari 2020

Daniel Sedin, 22, Vancouver.
12 februari 2020

Henrik Sedin, 33, Vancouver.
12 februari 2020

Markus Näslund, 19, Vancouver.
11 december 2020

Henrik Lundqvist, 30, Rangers.
28 januari 2022

Svenska C i Original Six

Alla de 6 orginallagen...

Boston Bruins, Chicago Blackhawks,
Detroit Red Wings, Montreal Cana-
diens, New York Rangers, Toronto
Maple Leafs...

... har haft minst 1 europeisk kap-
ten. Men hälften har inte haft någon
svensk.

De svenskar som varit C:

Detroit

Nicklas Lidström 2006-2012, Hen-
rik Zetterberg 2012-2018

New York Rangers

Kenny Jönsson 1999-2000

Toronto

Mats Sundin 1997-2008

Som alltid kan uppgifter skilja i oli-
ka källor.

* Ändrat 06/07

** Carolina är baserat i North Caroli-
nas huvudstad Raleigh. Namnet är
lite märkligt, delstaten Carolina de-
lades långt innan NHL bildades.

TEXT: Stina Palm

KÄLLA: Wikipedia, nhl.com, legahockey.eu, espn, svenskafans.com, si.com,
thewincolumn.ca, geojango.com, hockeyplock.se, history.com, swehockey.se,
quanthockey.com, iihf.com, hockey-reference.com, eliteprospects.com,
canadien.se, thehockeywriters.com, svt.se, blog.casumo.com, aftonbladet.se,
kunskapsbok.com, svd.se, eurohockeyclubs.com, sportsnet.ca, kapow.com,
rbihf.be, hockeysverige.se

Hårt godis fortsättning

Ett hårt godis är ett sockergodis framställt av en eller flera sockerbaserade siraper som värms upp till en temperatur på 160 °C.

Bland de många hårda godisvarianterna finns pinngodis som polkagris och klubbor.

Stänger med andra färger och smaker än polkagris får p.g.a. varumärkeskydd inte heta så, så de heter -stäng eller bara smaken.

Medicinsk användning

Kongen af Danmark ('Kungen av Danmark') är danska godisar som innehåller anis, socker och rödbetsjuice. De uppfanns ursprungligen för att övertala kungen av Danmark att ta den medicin han hade fått utskrivet, eftersom han inte gillade anisens starka smak. Hårda godisar är historiskt förknippade med hosttabletter. Den utökade smakfrisättningen av godispastiller, som speglar egenskaperna hos moderna hosttabletter, hade länge varit uppskattad. Många apotekare använde

Isomalt är ett luktlöst, vitt, kristalliskt och sockerfritt ämne som utvinns ur sackaros (vanligt socker) och liknar socker och det är därför man kan göra polkagrisar på det. Isomalt har använts i livsmedelsindustrin i cirka 25 år.

sockergodis för att göra sina recept mer välsmakande för sina kunder. De bärs också av personer för att snabbt höja deras låga blodsockernivå.

Sockerfritt

Hårda godisar och halstabletter utan socker använder isomalt som sockersättning och sötas ytterligare genom tillsats av ett konstgjort sötningsmedel, såsom aspartam, sukralos, sackarin eller en sockeralkohol, såsom xylitol.

TEXT: Stina Palm

KÄLLA: Wikipedia

VIOLSTÅNG

SMULTRON

Polkagrisar är röd-vit-randiga hårda stänger med pepparmintsmak.

De kommer från orten Gränna knappt 4 mil nordost om Jönköping i norra Småland, vid Vätterns sydöstra strand. Sedan 21 juni 2022 är ”Äkta Gränna Polkagris” skyddad ursprungsbeteckning i EU. De ska vara tillverkade i Gränna socken.

I Gränna började sockerbagaren Amalia Eriksson tillverkningen 1859. Polkagrisar är uppkallade efter dansen polka, som var populär då. Där snurrar man, ränderna i polkagrisar får man genom att snurra ihop vit och röd deg. Gris var sötsak.

Från början hade polkagrisstänger en krok i ena änden, polkakäppar. De var tänkta att likna ett J. Det var först senare som man kom på att käpparna kunde vändas och hängas i julgranen. Nu är stängerna raka. Men det finns små stänger, böjda som de första. Det finns även karameller, klubbor m.m.

Tillverkning

Socker, vatten och ättika, i vissa fall även glukossirap, kokas. Den skällheta blandningen hålls på ett kylbord. Då är den gul. Tillverkningen sker alltid med handskar, smält socker blir otroligt hett och man kan bara arbeta med degen, som det heter när den stelnat lite, medan den är ganska varm, annars stelnar den för mycket. När den har svalnat och stelnat lite delas den i två delar. Den mindre degen färgas röd med mörkröda färgämnet koschenill. Den stora blir

vit genom att luft arbetas in i den (bilden). Det sker även maskinellt. Mer om det längre ner. Då tillsätts pepparmintsolja.

Amalia bakade på marmorplatta, som funkar bra i början, men efter någon sats blir den varm. Idag bakar man som sagt på ett kylbord.

När degarna stelnat lite strör man på ytbehandlingsmedel för att de inte ska fastna i underlaget. Det är talk som folk inte är allergiska mot.

Man klipper degen på mitten och drar ut den gång på gång. Varje färdig polkagris ska väga 50 gram och då även ha en viss storlek, så man vet hur många man ska få ut av en deg. Ska man få ut 64 som i en Youtube-film jag såg väger de båda degarna tillsammans alltså $50 \times 64 = 3200$ gram = 3,2 kilo. Man får dra på kroken cirka 75 gånger. Då tar man gärna lite hjälp.

TEXT, PHOTOSHOPPOLKAGRISAR: Stina Palm

KÄLLA: Wikipedia, Facebook, nyheter24.se, Youtube, johanspolkagrisar.se, ertgodis.se

POLKAGRIS

LEGO

Lego kallas byggklossar av plast som utvecklades 1949 av dansken Godtfred Kirk Christiansen (1920-1995).

Lego kommer från danskans leg godt, på svenska ”lek bra”. Lego är ett familjeföretag med huvudkontor i Billund.

Företaget startades av Ole Kirk Christiansen (1891-1958), far till uppfinnaren Godtfred Kirk Christiansen.

Historia

Lego introducerade de första plastklossarna 1949 under namnet Automatic Binding Bricks efter förebild av Kiddicrafts Self-locking Bricks. Dessa tidiga klossar var tillverkade i cellulosacetat och såldes i askar med klossar i olika storlekar som kunden fick bygga ihop efter eget huvud.

Motståndet mot plastleksaker var stort och försäljningen gick trögt under dessa tidiga år. 1952 döptes klossarna om till det mer dansklingande Lego Mursten. I mitten av 1950-talet började Lego exportera sina klossar. Sverige var en av de första marknaderna, senare följde övriga nordiska länder samt Västtyskland, Österrike och Schweiz.

1955 introducerade Lego färdiga byggsatser med instruktioner för att sätta samman en specifik byggnad.

Byggsatserna kallades System i leg ('System i lek') och kompletterades

senare med färdiga vägmärken, trafiksignaler samt motorcyklar och bilar, så att man kunde bygga upp en egen liten stad. System i leg hade skala 1:87 (eller H0-skala) och passade bra till modelljärnvägar. 1958 fick klossarna de ihåliga rör under som används än idag, som gör att klossarna håller ihop bättre.

1960 kom Legohjulet. Det blev den första av flera nya klossar som såldes i grundsatser under namnet Basic och ersatte det begränsade Lego Murstensortimentet. Med dessa nya klossar kunde man nu bygga bilar och andra fordon, bl. a. ett lok som rullade på gummihjul. Dessa fordon kunde kompletteras med en batteridrivna elmotor. Från 1963 tillverkades klossarna i bättre plast. Dessutom förfinades gjutprocessen.

Gjutmaskinerna har en tolerans på en mikrometer, och 18 bitar per miljon kasseras p.g.a. felaktigheter (2015).

Legotåget med tillhörande räls kom 1966. Det blev en av Legos mest framgångsrika produktserier och vidareutvecklade tåg tillverkas än idag. Tågen såldes även med batteridrivna 4,5V motor, eller 12V motor som drevs med hushållsström via en transformator.

1968 invigdes den första temaparken Legoland på Jylland. Året därpå kom en serie hus och andra byggnader kallad Legoland som ersatte det äldre System i leg. Stadsbyggandet i Legoland-serien kompletterades med bilar, utryckningsfordon m.m.

Skalan var betydligt större än System i lego och passade till Legotåget. Idag har Lego- staden utvecklats vidare till Lego City.

1969 introducerades Lego Duplo, avsett för mindre barn. Det blev början på en kraftig expansion av produktserier under 1970-talet. Bl. a. tillkom dockliknande figurer samt möbler och andra inredningsartiklar avsedda för flickor. I Legoland-serien tillkom de idag klassiska gula plastgubbarna. 1977 kom Expert Builderserien, som föregick dagens Lego Technicserie.

Under 1990-talet gjorde Lego dåliga resultat ur ett ekonomiskt perspektiv. Orsakerna var flera, dels hade Lego fått stor konkurrens av andra typer av leksaker, främst dator- och TV-spel samt av olika samlartrender som till exempel Pokémon. Dels hade andra företag med liknande produkter tagit en bit av marknaden.

Lego som vuxenhobby

Lego tillverkas och marknadsförs i första hand som en barnleksak, men konstruktionsleksaker har i alla tider lockat även vuxna byggare som en avkopplande hobby. Musikern Alexander Rybak kopplar gärna av med lego och på tv finns programmet Lego Masters Sverige.

Det finns många sammanslutningar på Internet som samlar vuxna Lego-entusiaster i alla åldrar, och i många länder finns lokala byggklubbar som anordnar regelbundna träffar.

Vissa av de senaste årens största och dyraste byggsatser från Lego har riktat sig åtminstone delvis till vuxna byggare. I Sverige finns föreningen Swebrick för vuxna Legobyggare där medlemmarna bl. a. bygger större landskap/dioramor tillsammans.

Några Legosystem

Lego Basic är det klassiska Legosystemet i originalstorleken skapad av dansken Godtfred Kirk Christiansen 1949. Utifrån Lego Basic har mängder av olika Legotyper utvecklats.

Duplo är en kategori av Lego med bitar som är dubbelt så stora som vanligt Lego. Duplo riktar sig till barn 2-6 år gamla.

Lego Technic, även kallat tekniklego, är en serie med mer teknisk inriktning. Bl. a. finns elektriska motorer, kugg-hjul och axlar. En stor majoritet av släppta Lego Technicmodeller är av fordon, t. ex. bilar, helikoptrar och båtar.

Lego Mindstorms är en serie där man kan bygga sina egna robotar. Man programmerar sedan sin robot så att den gör det man vill.

Lego City är en serie Legomodeller av diverse arbeten eller olyckor i staden Lego City. Byggnadsarbetare, poliser, ambulanser och brandbilar finns för att man ska kunna bygga en Legostad.

Lego Exo-Force är en Legoserie i mangastil med figurer som medverkar i ett äventyr, vilket utspelar sig

kring ett berg som heter Sentai. De små gubbarna slåss i robotliknande maskiner mot andra robotar.

Bionicle är en serie Legofigurer som är skapade för målgruppen 7-17 år. Bioniclefigurer kan köpas i burkar och lådor. Bland äldre fans har den invecklade bakgrundshistorien blivit mycket populär.

Hero Factory är en serie av actionfigurer konstruerade med Legobitar. Ersättare till Bionicle och ser ganska snarlik ut.

Lego Ideas är en serie där folk får skicka in egna byggen och om bygget får 10 000 personer som stödjer så granskas det av Lego och kan sedan släppas som en sats som kan köpas i butikerna.

LEGOLAND® Parks

Legoland är nöjesparker där allt är uppbyggt av lego.

Europa

Legoland Billund, Jylland, Danmark invigdes 1968. Byggt av cirka 65 miljoner Legobitar. 1988 när jag var där med familjen fick man åka tåg genom ett zoo och så fanns Mount Rushmore National Memorial där USAs presidenter George Washington, Thomas Jefferson, Abraham Lincoln och Theodore Roosevelt är utkarvade.

Legoland Deutschland ligger i staden Günzburg i Bayern, Tyskland och är världens näst största.

Öppnades 2002 och besöks varje år av cirka 1,4 miljoner. Här finns bl. a. Tysklands storstäder och Allianz Arena.

Legoland Windsor utanför London i Storbritannien (i samma stadsdel som Windsor Castle, ett av den brittiska monarkens officiella residens) var det andra när den öppnades 1996. Parken är uppdelad i 12 teman. Början, Duplodalen, Knektens kungadöme, Legostaden, Miniland, Lego Ninjagovärlden, Piratstränder, Heartlake City, Faraoernas kungadöme, Vikingalandet, Imagination, Lego Mythica: En värld av mytomspunna figurer.

Legoland Water Park på Gardaland Resort, Italien

Nordamerika/USA

Kalifornien. Legoland California Resort var det tredje Legoland, det första utanför Europa. Det öppnade 20 mars 1999 och ligger i Carlsbad norr om San Diego (dvs en bit söder om Los Angeles).

Florida. Legoland Florida resort är det andra Legoland i USA. Det ligger i Winter Haven mellan Tampa och Orlando. Öppnade 2011.

Legoland New York. Öppnade i maj 2021 utanför New York.

Asien och Mellanöstern

Legoland Malaysia Resort i Nusajaya, Malaysia är det första Legoland i Asien, världens 6:e, Malaysias första internationella temapark. Öppnade i

Iskandar Puteri, Johor, Malaysia 15 september 2012 med över 40 olika saker att göra och se.

Legoland Dubai är det första i Mellanöstern och öppnades 2016. Ligger i Södra Jebel Ali, strax väster om flygplatsen Al Maktoum International Airport. Ta en fabrikstur och se hur LEGO®-bitar görs, du kommer också få din alldeles egna nytillverkade legobit. Håll utkik efter en av LEGO-karaktärerna, de är alltid glada över att posera på ett foto med dig och din familj.

Ett besök på MINILAND är ett absolut måste för varje familj, med 20 miljoner LEGO®-bitar i den här inomhusutrymmet med AC. MINILAND visar Dubais ikoniska horisont och landmärken från Mellanöstern. Gäster har också möjlighet att bygga sin egen horisont vid Bygg en stad, ett 10 meters lekbord med vita legobitar.

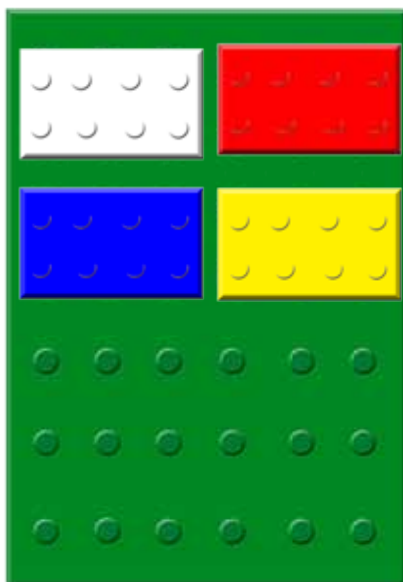
I Legostaden kan barn köra i Driving School, körskolan, för att få sitt alldeles egna LEGOLAND-körkort eller flyga ett plan och köra en båt.

Hela familjen kommer att älska Räddningsskolan där du skyndar för att rädda en "brinnande byggnad"!

Kinjofuto, Nagoya, Japan öppnade 1 april 2017 och är det första i Japan, det andra i Asien. Det har över 20 attraktioner och 8 byggmöjligheter.

TEXT: Stina Palm

KÄLLA: lego.com, Wikipedia

Infrarött ljus

Infrarött ljus eller infraröd strålning är den delen av det elektromagnetiska spektrat som kommer efter ljus vi ser med blotta ögat med våglängder mellan 740 nanometer och en millimeter.

Det infraröda ljuset delas upp i nära infrarött och långvågigt infrarött. Allt organiskt material som innehåller vätska upptar det långvågiga infraröda ljuset som värme.

Människokroppen som består av runt 60% vatten upptar den största delen av infrarött ljus som värme.

Solen är den största källan för infrarött ljus dagligdags men det infraröda ljuset är inte att förväxla med skadlig UV-strålning eller ultraviolett strålning, som befinner sig på andra sidan av det elektromagnetiska spektrat.

Tänk dig vårsolens värmande strålar som ger kroppen värme oavsett om det fortfarande är kallt i luften.

Härligt, eller hur? Det är infrarött ljus. Försvinner solen bakom moln försvinner också värmen. Inte lika härligt.

Det nära infraröda ljuset ger i sig inte värme men gör väldigt gott för kroppen och huden.

Du kan exponera dig för infrarött ljus hur mycket du vill. Infraröd strålning används redan idag inom flera områden. Inom sjukvården används strålningen bland annat för att värma nyfödda barn på neonatal,

inom sjukgymnastik och kiropraktik för att mjuka upp muskler och leder och för att lindra smärta. Inom tandmedicin används infrarött ljus för dess läkande förmåga och inom veterinärmedicin har infrarött ljus använts under lång tid.

Strålsäkerhetsmyndigheten har inga rekommendationsgränser för tider eller våglängder inom det infraröda spektrat.

Fördelar

Olika aggregat avger olika typer av infrarött ljus och ger därför olika typer av upplevelser. Inom t. ex. laserteknik används ofta våglängder inom det nära infraröda, både synligt och osynligt ljus. I infraröda bastus sitter ofta aggregat som endast ger den långvågiga strålningen. I våra infraröda bastus får du uppleva både och.

Ultraviolett strålning

Ultraviolett strålning, även känt som UV-strålning och UV-ljus, är elektromagnetisk strålning vars våglängd är kortare än det synliga ljusets.

Förledet ultra (latin för 'bortom') kommer av att UV-strålningen befinner sig bortom det mest kortvågiga violetta ljuset i ett spektrum.

Den som utsätts för ultraviolett strålning kan drabbas av så kallad snöblindhet och långvarig överexponering är en stor riskfaktor för hudcancer.

Röd panda och jättepanda

Skillnader och likheter

Både jättepanda och röd panda (eller kattbjörn) kan lätt klättra i träd. Båda finns i södra centrala Kina.

Men de är ganska olika.

Jättepandan är Chengdus turistattraktion nummer ett. Den är 60-90 centimeter hög vid skuldrorna (på 4 ben) och 1.2-1.8 meter lång.

Hannen är större än honan, upp till 113 kilo i vilt tillstånd.

Röd panda å andra sidan är mindre. Hannen blir cirka 58 centimeter och väger 3,7- 6,2 kilo, honor 3-6 kg. Typ som en huskatt.

Röd panda är mycket mindre erkänd och uppskattad.

Röd panda är inte nära besläktad med jättepanda, som är en björn – utan anses för närvarande vara medlem i sin egen unika familj.

Båda har långsträckta handledsben eller "falska tummar" som används för att greppa bambu.

Namnet panda tros komma från nepalesiskans 'ponya',

'bambuätare'; eller

'bambufot'.

KÄLLA: chinahighlights.com,
nationalzoo.si.edu

Gips och kalk

KÄLLA: Wikipedia, livsmedelsverket.se

Gips

Gips, eller kalciumsulfathydrat är ett mineral, kemiskt ett hydrat av anhydrit (kalciumsulfat).

Dess främsta egenskap är att när man blandar bränd gips med vatten i lagom proportioner, stelnar blandningen.

Gips är ett relativt vanligt mineral. Brytvärda tillgångar finns bl. a. i Italien, Tyskland, Storbritannien, Frankrike, Irland, USA och Kanada.

Gips fås också som en biprodukt till flera industriella processer, t. ex. svavelrening med skrubbar i fossileldade värmekraftverk.

En speciell sorts genomskinlig form av gips kallas selenit.

Användning

Gips är bl. a. en viktig råvara i industrin. Det används bl. a. som byggmaterial, gipsskivor används för att klä väggar, innertak och undergolv i moderna hus.

Livsmedelstillsatsen E-nummer 516 (kalciumsulfat) används Används som surhetsreglerande medel i t. ex. mjöl och tofu.

Får användas utan mängdbegränsning till de flesta livsmedel, dock inte mer än nödvändigt.

Gipsning utförs vid bl. a. benbrott, för att fixera benen under läkningen.

Gips används i konst till avgjutningar och/eller gjutformar.

Gips kan användas som vitt pigment (färgämne), C.I. Pigment White 25 (C.I. 77231), i målarfärg, som ingrediens för grundmålning och i papper för färg och tryck.

Alabaster är en finkornig variant av gips som används till prydnader.

Nordisk historia om gips-tillgång

Att nordiska länderna saknade brytvärda tillgångar av gipssten bidrog till att kontinentens påtvingade teknik med gipsbaserad puts blev dyr eftersom man måste importera. Istället blev kalk det vanligaste bindemedlet för puts där.

Kalk

Kalksten och krita samt de ämnen som framställs av dessa är olika former av kalciumkarbonat.

Kalciumoxid (kallad bränd eller osläckt kalk) fås genom kalcinering av kalciumkarbonat.

Kalciumhydroxid (släckt kalk) får man när kalciumoxid reagerar med vatten. Ibland syftar kalk främst på produkterna.

Inom näringslära kan kalk dock syfta på kalciumföreningar i allmänhet.

Betydelse

Kalciumföreningar är industriellt mycket viktiga ämnen. Kalkugnen har en mycket lång historia, då calci-

umhydroxid använts bl. a. som murbruk. Ännu idag är kalk i någon form nödvändig för produktion av många olika produkter och används även som sådan i dem.

Ordet kalk kommer från lågtyskan och har sitt ursprung i latinets calx.

Denna term hade i romarriket ungefär samma betydelse som idag, den syftade på de produkter som tillverkades genom upphettning av kalksten.

Betydelsen har dock skiftat genom tiden.

Först med mer modern förståelse för kemi fick kalk sin nuvarande och ursprungliga betydelse.

Byggnadsmaterialhistoria

Byggnadskalken kom till Norden med det medeltida kyrkobyggandet. I länderna vid Medelhavet är den obrutna traditionen flera tusen år gammal och den romerska erfarenheten kan användas än idag.

Kalkbruk har traditionellt framställts på byggplatsen av kalk, sand och vatten, samt eventuella tillsatser som tegelkross, nöthår och aska.

Bruket egenskaper, dess styrka, har varierat med kalkråvaran, ballasten och tillsatserna. Traditionerna har varierat med de lokala förutsättningarna och utvecklats med tiden.

Kalkbruket har traditionellt använts för murning och putsning men det är också huvudbeståndsdel i de flesta

stuckornament, då oftast blandat med gips eller limvatten, kalkstensmjöl och olika färgpigment.

Fram till 1950-talets början murades nya byggnader vanligen av tegel och kalkbruk. Därefter kom kalken som bindemedel att trängas undan av cement eller blandningar av cement och kalk. I stället för den kunskap om materialen, som tidigare var gemensam för producenter, byggmästare och

arkitekter, kom också yrkesgrupperna att specialiseras och utveckla sina egna språk.

Först mot slutet av 1960-talet gjordes de första försöken att hitta tillbaka till den avbrutna traditionen.

Traditionell kalkbränning återupptogs i liten skala på Gotland och kalkbruk kom åter till användning vid restaurering, främst av de putsade kyrkorna. Det stod klart att moderna och starka material, som cement, inte passar i äldre, mera eftergivliga, konstruktioner.

Idag är det självklart att använda kalkbruk och kalkfärg i samband med ”byggnadsvård” och restaurering. Industriell kalk används fortfarande mycket, men flera mindre tillverkare konkurrerar genom att erbjuda lokala kvaliteter och genom att hänvisa till traditionella tillverkningsmetoder.

Kurbits

Kurbits (från latin cucurbita och tyskan Kürbis, pumpa) är en dekorativ målar Konst från Dalarna med en särpräglad dekor av fantasiväxter med stora blom- och bladknippen.

Kurbits finns både som självständig dekor och som en utfyllnad i dalmålarnas berättande scener.

Äldre tiders kurbits förekommer oftast i samband med religiösa motiv på väggar och möbler. Idag används stilen på hantverksföremål och inom olika typer av formgivning.

Namnet kurbits kommer från latinets cucurbita och tyskans Kürbis, pumpa. I svenskan var kurbits länge namnet för gurkväxter, i synnerhet användes det för just pumpor. I äldre svenska bibelöversättningar avser kurbits översättningen av det hebreiska ordet för vad som idag översätts till ricinbuske.

Att stilen kallas kurbits kommer av de pumpaliknande dekorationer som ingår i blommönstren samt från anknytningen till bibliska omnämnade växter hos profeten Jona.

Kurbits som namn på dekorationerna i dalmåleriet användes för första gången i Ny illustrerad tidning på 1870-talet. Benämningen kurbits fick sitt genomslag genom diktaren Erik Axel Karlfeldt. Karlfeldt föddes i en bondefamilj i Dalarna och i hans barndomshem Tolvmansgården fanns många målningar och dekorationer i den typiska stilen. En bibelberättelse förtäljer om hur Gud låter

en kurbitsväxt växa upp för att ge skugga åt profeten Jona. I diktsamlingen "Fridolins lustgård och Dalmålningar på rim" beskriver Karlfeldt just ett sådant motiv.

Även Karlfeldts dikt Kurbitsmålning, från den senare diktsamlingen Hösthorn, handlar om och hyllar just kurbitsmåleriet.

Även idag utförs kurbitsmålning som dekorativa utsmyckningar på snickerier, på dalahästar och på föremål som kommer från Dalarna. På senare tid har kurbitsdekorationer fått ett uppsving.

Kurbitsmåleriet växer fram omkring 1790 med utgångspunkt i rättviksmåleriet och avbildar i sin tidigaste form en vas med en blomkvast.

Efterhand flyter blomsterkvasten ut och blir alltmer abstrakt, snart försvinner även urnan ur vilken den växer fram. I slutet av 1700-talet börjar dalmålarna som tidigare främst målat möbler även måla tapeter, vars stil ofta influeras av möbelmåleriet.

Målarna kom huvudsakligen från Rättvik och Leksand men även från orter som exempel Bjursås. Rättviksmålarna var mer måleriska i sitt uttryckssätt medan Leksandsmålarnas verk anses vara mer strikta och välkomponerade. I Västerdalarna existerade under 1800-talet ett måleri av en helt egen art, som har ett större släktskap med norskt möbelmåleri. I Svärdsjötrakten fanns också under sent 1700-tal en egen måleriskola, som visar släktskap med måleriet

längs med Norrlandskusten. Men denna stil försvinner i samband med "kurbits"-måleriets genombrott.

Ofta hämtade de sina motiv ur bibeln och klädde de bibliska figurerna i bygdens egna dräkter. En annan inspirationskälla var enkla bildtryck från Tyskland och Frankrike, med motiv från ålderstrappan (där jordelivet avbildas symboliskt som trappsteg) och ungdomskvarnen. En känd kurbitsmålare var Winter Carl Hansson som utförde ett stort antal kurbitsmotiv kring sekelskiftet 1800 i Danielsgården i Bingsjö,

numera bevarad som kulturminne.

Jag kommer från grannlandskapet Hälsingland, men både hemma hos oss och mormor och morfar fanns kurbitstavlor, en har jag med mig.

Den här stilen på tavla hade mormor och morfar. Jag har en tavla med mitt namn och födelseatum.35

PAPPER OCH STYGN

